

РЕЗЮМЕТА НА РЕЦЕНЗИРАНИТЕ ПУБЛИКАЦИИ,

представени от гл. ас. д-р Борис Стоянов, за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ по направление 2.2 История и археология (Съвременна история: История на европейската интеграция), обявен в ДВ, бр. 61 от 2 август 2022 г. на български и на английски език.

На български език

Приложение 1: Европа преди Европа: Проектите за Третата сила, Европейска федерация и Съединени европейски щати и тяхната съдба, 1945 – 1949 г. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2022.

ISBN 978-954-07-5559-5 / 978-954-07-5560-1 pdf

На фона на разрушенията и травмите, оставени от Втората световна война, и в контекста на мащабните процеси на възстановяване и на разделение, предизвикано от Студената война, монографията се фокусира върху търсенето на алтернативни пътища в развитието на Западна Европа. Представени и анализирани са амбициозните проекти за Трета сила, Европейска федерация и Съединени европейски щати от периода 1945 – 1949 г. Макар да не преминават отвъд фазата на планирането, те съставят предисторията на европейската интеграция. С активното участие на националните власти, европейските движения и Съединените американски щати се изгражда специфичен обществен и политически климат, който прави от плана Шуман закономерен факт, а не *deus ex machina* от близкото минало на Европа.

Глава първа е проследява развитието на френско – британските отношения през 40-те години на XX в. Представя и анализира всички върхове и спадове по пътя към формиране на двустранен съюз и превръщането му в ос, около която да се групират останалите европейски демокрации. Подробно са

разгледани противоречията между Париж и Лондон и най-вече по германския въпрос, както и решаващата роля на няколко дипломати за подписването на Договора от Дюнкерк през 1947 г. Акцентът е подставен върху плановете на британския външен министър Ърнест Бевин за надграждането на Антантата до евро-африкански блок. Той трябва да спре упадъка на европейските държави на международната арена и да ги изравни с новите Суперсили. Наложил се като Трета световна сила, блокът е замислен като алтернатива на американския и съветския модел. Създаденият през 1948 г. Западен съюз обаче е далече от първоначалния замисъл. Водещите европейски демокрации се отказват от амбициозния си проект и търсят от САЩ гаранции за своята сигурност. Отделено е внимание и на дискусиата около създаването на митнически съюз, завършила също с провал.

В глава втора са представени и анализирани действията на двете основни течения в движенията за европейско единство: федералистите и юнионистите. Направена е пряка връзка между плановете на Съпротивата и политиката на федералистите в следвоенния период. Очертани са процесите на идейно и организационно развитие, довели до формирането през 1947 г. на Европейския съюз на федералистите. В същото време е проследена пропагандата на конфедеративния модел, дело на юнионистите, начело на които застават британските консерватори. След кратко противопоставяне двете крила си подават ръка и организират през май 1948 г. Европейския конгрес в Хага. Макар на него да не се постига консенсус по важния въпрос дали ще бъде учредена демократична федерация в Европа, той има важни последици за процеса на европейско обединение. След него се създава единното Европейско движение, което запазва неправителствения си и независим характер, а проблемът за Европейска асамблея е поставен на най-високо дипломатическо равнище. В ръцете на дипломатите обаче смелият наднационален проект за общ западноевропейски парламент е съществено изменен. Появилият се в резултат Съвет на Европа е изцяло междуправителствена институция.

Трета глава разглежда еволюцията в отношението на Съединените щати към проблемите на европейското обединение през 40-те години на XX в. От

пълно пренебрежение към регионалния тип интеграция до превръщането на европейския проект в централен елемент на американската външна политика. В периода 1945 – 1947 г. във Вашингтон осъзнават ползите от единството. С началото на Студената война те все повече се свързани с националната сигурност и националните интереси на самата Америка. За САЩ Обединена Западна Европа е пространство на демокрация и просперитет и източник на стабилност на границата с комунистическия блок. Тя е разглеждана като възможно най-надеждния партньор в глобалната система на свободна търговия при фиксирани разменни курсове и в сдържането на комунизма. За постигането на Съединени европейски щати администрацията използва изцяло икономическите инструменти на плана Маршал. Няма съмнение обаче, че стратегическата цел е постигането на политическа федерация.

В четвърта глава отправна точка на анализа са специфичните отношения между САЩ и Западна Европа, установени след 1945. В тях Америка заема мястото на хегемон под условието да зачита автономията на западноевропейските демокрации и да се въздържа от пряко налагане на волята си. На този фон подробно са представени опитите на администрацията на президента Труман да превърне Комитета за европейско икономическо сътрудничество и Организацията за европейско икономическо сътрудничество в първите наднационални институции в региона. Вашингтон не успява да убеди западноевропейските си партньори в необходимостта от ускорено въвеждане на митнически съюз и на разплащателен съюз като основа за появата на икономически Съединени европейски щати. Американската дипломация се сблъсква с упорития отказ на Великобритания да бъде лидер в процеса на обединение, превръщайки се в изцяло регионална сила. Тя получава подкрепата на повечето европейски демокрации, които също желаят да запазят целостта на своя суверенитет. Въпреки неуспехите, САЩ остават важно наследство, в което създава предпоставки за старта на европейската интеграция през 1950 г.

В заключението са представени причините, които карат Франция да поеме инициативата и през 1950 г. да стартира процеса на европейска интеграция.

Приложение 2: Западна Европа на кръстопът. Проблеми и предизвикателства пред европейската интеграция през 80-те години на XX в. – В: Интеграция и дезинтеграция в Европа през 80-те години на XX век (съст. Искра Баева). УИ „Св. Климент Охридски“, 2016, с. 51 – 98.

ISBN 978-954-07-4118-5 (82 с.)

Студията разглежда един от най-динамичните епизоди от историята на европейската интеграция, започнал през 1977 г. и завършил с влизането в сила на Договора за Европейския съюз. В нея са представени и анализирани усилията за преодоляване на евросклерозата от 70-те години, първите успехи в сферата на общата монетарна политика, проектите за реформи на Европейската комисия, Европейския парламент и държавите-членки и подготовката за въвеждане на общия пазар. Особено внимание е отделено на Общата селскостопанска политика, британския бюджетен въпрос, Средиземноморското разширение, Единния европейски акт и приемането на Програмата 1992. Оценен е също приносът на водещи фигури като Рой Дженкинс, Алтиеро Спинели и Жак Делор.

Приложение 3: От Хага до Париж: (Не)възможната интеграция, 1969 – 1972 г. – В: Интеграционните процеси през 70-те години на XX век (съст. Искра Баева). УИ „Св. Климент Охридски“, 2014, с. 71 – 90. (33 с.)

ISBN 978-954-07-3876-5

Студията разкрива събитията от краткия период на надежди между срещите на високо равнище в Хага през 1969 г. и Париж през 1972 г. След етапа на бурен икономически растеж и ускорена интеграция в Западна Европа настъпва време на стагфлация и забавяне на процеса на обединение, в което амбициите за бързо изграждане на Европейски съюз са изоставени. В центъра на анализа са промяната в позициите на Франция, иницирана от президента

Помпиду и изработването на реформена програма за завършване, разширяване и задълбочаване на интеграцията. След гарантирането на финансова независимост на наднационалната институция и приемането в Общия пазар на Великобритания, Ирландия и Дания са коментирани неуспехите на проектите за Икономически и валутен съюз и Политически съюз на Деветте. Подчертана е ролята на близкото междуправителствено сътрудничество в период на остра криза и отстъпление на наднационалния метод.

Приложение 4: „Меденият месец“ на Западна Европа: Европейската интеграция в периода 1958 – 1962 г. – В: Интеграционните процеси през 60-те години на XX век (съст. Искра Баева). УИ „Св. Климент Охридски“, 2013, с. 93 – 109. (26 с.)

ISBN 978-954-07-3556-6

Студията се фокусира върху първите 5 години от влизането в сила на Римските договори през 1958 г. По-конкретно тя разглежда събитията и личностите, положили основите на ЕИО и представя факторите за успешното начало на интеграцията в новия ѝ формат. Акцентите са свързани с благоприятната среда на икономически растеж в Западна Европа, либералният характер на Договора за ЕИО, първоначалната конструктивна политика на дъо Гол и амбициите на председателя на Комисията Валтер Халщайн с неговата роля за ускоряване на графика за въвеждане на митнически съюз и изграждане на институциите на новата общност. Договарянето на Обща селскостопанска политика по инициатива на Сико Мансхолт също намира място в анализа на ранните успехи на „Малка Европа“.

Приложение 5: Срещу държавата: европейската интеграция като средство за отслабване на националната държава в Западна Европа през погледа на историци и политолози от втората половина на XX век – В: Държавната идея в модерната епоха (съст. Искра Баева). УИ „Св. Климент Охридски“, 2018, с. 276 – 295. (31 с.)

ISBN 978-954-07-4559-6

Студията е опит за проследяване на специфичната динамика и честите противоречия между националните власти и наднационалните институции в Западна Европа през втората половина на ХХ в. В нея се разглеждат произхода и същността на разбиранията на неофункционалистите и федералистите. Направеният критичен анализ на двата теоретични подхода се базира на виждането за нацията-държава като централен елемент и рамка на живота на западноевропейците, както и на основен двигател на процеса на интеграция. Интеграцията не може да бъде разбрана без да е пречупена през призмата на държавите с техните национални интереси и политики.

Приложение 6: Европейският съюз в междучасието на българското училище. Европейската интеграция в учебниците по История и цивилизация за X клас – В: Посланията на историята (съст. Георги Якимов). УИ „Св. Климент Охридски“, 2016, с. 417 – 426. (15 с.)

ISBN 978-954-07-4074-4

Статията е първи опит за анализ на начина, по който историята на Европейския съюз е представена в актуалните в началото на ХХІ в. учебници за X клас в българското средно училище. Открити са множество пропуски, които не дават възможност за изграждане у младите хора на цялостна картина на развитието и постиженията на процеса на европейска интеграция, както и на допуснатите от авторите грешки. Липсата на анализ в уроците и на добре подбрани документи към тях са отчетени като друга слабост на учебниците по съвременна история.

Приложение 7: Проблемите на европейското единство в политиката на Великобритания и Съветския съюз, 1941 – 1944 г. – В: Големите конфликти на ХХ век. Т. 2 Втората световна война: 70 години по-късно (съст. Искра Баева). УИ „Св. Климент Охридски“, 2018, с. 41 – 58. (23 с.)

ISBN 978-954-07-4374-5

В центъра на изследването попада отношението на Обединеното кралство и Съветския съюз към идеята за обединение на Европа в годините на

Втората световна война. По-конкретно на опитите на Лондон да получи съгласието на Москва за реализацията на някой от многото проекти, които той насърчава. Наясно с желанието за ограничаване по нов начин на разпространението на комунизма в Европа, Сталин временно отстъпва и не възразява на оригиналната идея на премиера Чърчил за създаване на Съвет на Европа. От края на 1943 г. с приближаването на победата над Третия Райх интересът към интеграцията и в двете страни отслабва – поредната доказателство за тактическия характер на водената политика, а не за привързаност към европейския проект.

Приложение 8: Обединена Европа в плановете на антихитлеристкия лагер в годините на Втората световна война – В: История в преход. Сборник в чест на 60-годишнината на проф. дин Драгомир Драганов (съст. Борис Стоянов и Гургана Алексиева). УИ „Св. Климент Охридски“, 2008, с. 137 – 150. (20 с.)

ISBN 97-954-07-2771-4

Изследването представя идеите за обединение в средите на Съпротивата на континента и сред емигрантските правителства в Лондон по време на Втората световна война. То откроява силната привързаност към федералния тип решения, под силното влияние на британските и италианските федералисти. Те са разглеждани като инструмент за надеждно съдържане на силите на национализма, избягване на опасностите, с които неограниченият суверенитет се свързва, установяването на траен мир и издигане на ролята на Европа в следвоенния свят.

Приложение 9: Федералистите и тяхната мечта за единна Европа непосредствено след края на Втората световна война – В: Предизвикателствата на промяната (съст. Искра Баева и Пламен Митев). УИ „Св. Климент Охридски“, 2006, с. 374 – 388. (23 с.)

ISBN 10 954-07-2439-2

Далече от патоса на историците, принадлежащи на федералистката школа, изследването разкрива активността на движенията на федералистите и

широката пропаганда на идеята за европейска федерация между 1945 и 1947 г. То обяснява процесите на консолидация, довели до появата на Европейския съюз на федералистите, но и неуспеха им да се превърнат в значим транснационален политически фактор, нито да предотвратят разделението на Европа чрез учредяването на демократична федерация. Специален акцент е поставен върху спора на федералистите с Уинстън Чърчил и отхвърлянето на неговото предложение за Съединени европейски щати от 1946 г. като отклоняващо вниманието от истинските цели и задачи на федерализма.

Приложение 10: Идеята за Европа като Трета световна сила, 1945 – 1948 г. // Анамнеза, 2007, № 1 (19 с.)

ISSN 1312-9295 online

Изследването поставя за първи път в българската историография проблема за формирането на евро-африкански блок и налагането му като трета глобална сила. То насочва вниманието към ролята на британския външен министър Ърнест Бевин и неговите идеи за създаване на автономен западноевропейски център на сила и влияние в следвоенния свят. Освен, че проследява зараждането и развитието на инициативата, тя анализира водещите причини за нейния провал.

Приложение 11: Война или мир: Планът Шуман през погледа на Париж, Москва и Вашингтон – В: Исторически личности и идеи (съст. Евгения Калинова). УИ „Св. Климент Охридски“, 2011, с. 306 – 318. (22 с.)

ISBN 978-954-07-3270-1

Изследването отразява политическите и обществени реакции на Декларацията от 9 май 1950 г. в три ключови за бъдещето на Европа и интеграцията държави: Съединените щати, Съветския съюз и Франция. Тя показва, че отговорът на Вашингтон и Москва е диктуван от техните стратегии в Студената война, но и отбелязва еволюцията в американската позиция до пълна подкрепа за инициативата на френското правителство. По отношение на

самата Франция са обобщени и анализирани реакциите на различни прослойки от обществото.

Приложение 12: Do All Roads Lead to Rome? – Shikova, Ingrid (ed.) Together in Europe Since 1957. Sofia, 2007, pp. 40 – 48.

ISBN 13 978-92-79-07684-8

Като част от сборник, посветен на първото официално отбелязване на годишнина от подписването на Римските договори в България, изследването проследява съдбата на различни предложения за обща икономическа интеграция преди появата на ЕИО. За първи път в българската историография е обърнато внимание на плановете Стикер, Пела, Бюрон и Бейен, всеки от които можеше сложи началото на общия пазар години по-рано.

Приложение 13: Единна в многообразието: Някои наблюдения върху европейската интеграция през втората половина на XX век – В: Краят на Студената война и европейската интеграция/дезинтеграция през 90-те години на XX век (съст. Евгения Калинова). УИ „Св. Климент Охридски“, 2019, с. 86 – 99. (21 с.)

ISBN 978-954-07-4609-8

Кратката студия е публикувана в том, който слага край на поредица от сборници, посветени на процесите на обединение и разделение в Европа след Втората световна война. Ето защо тя представлява обзор на основните етапи в развитието на процеса на европейска интеграция и дава оценка на успехите и провалите по интензивния му и нелек исторически път.

Приложение 14: Трудният път на наднационалната власт в следвоенна Западна Европа, 1948-1950 г. – В: С поглед към света и България (съст. Евгения Калинова) УИ „Св. Климент Охридски“, 2019, с. 96 – 111. (24 с.)

ISBN 978-954-07-4759-0

Изследването проследява историческите корени на феномена на интеграцията и опитите за формиране на някакъв тип наднационален

авторитет в първите години на мира. Акцентът е поставен върху израстването и приложението на наднационален метод в Западна Европа, както и съзряването на западноевропейците за нуждата от качествено нова рамка на политическите и стопанските отношения на континента. От 1948 г. държавниците във водещите континентални демокрации все по-често говорят за нуждата от интеграция, но с ясното съзнание, че бъдещата наднационална власт няма за цел да замени нацията-държава с друга форма на управление, нито да въведе федерален конституционен ред.

Приложение 15: Регионалното между националното и глобалното в Европа на 20-те и 30-те години на XX век – В: Кюстендилски четения 2003 – 2004 (съст. Венета Милушева и др.). ИК Фабер, 2006, с. 86 – 100. (18 с.)

ISBN 10 954-9445-06-2

Статията очертава трите плана в историята на Европа между двете световни войни: национален, регионален и глобален. Тя откроява плановете за континентално единство на доминиращия фон на конфронтиращи се национализми и световните ангажименти на европейските империи. Освен популярни инициативи като Паневропа в нея се представят и анализират различни икономически проекти за тясно сътрудничество предимно в Западна и Централна Европа.

Приложение 16: 1945 година: Изгубеният мир – В: Трийсет години от падането на тоталитарния режим: Коя България „загубихме“? (съст. Антон Тодоров). ИК Изток – Запад, 2020, с. 285 – 319. (45 с.)

ISBN 978-619-01-0610-4

Студията е детайлното проучване на развитието на отношенията между съюзниците в Антихитлеристката коалиция в първите месеци след края на Втората световна война. Проследена е бързата промяна от желанието за продължаване на сътрудничество до почти пълна загуба на доверие, която още в края на 1945 и началото на 1946 г. е недвусмислен знак за разпадането на съюза на победителите. В търсене на причините анализът откроява стремежът

на Сталин да гарантира сигурността на Съветите, но и пълното му пренебрежение към ангажиментите, поети в хода на войната към съюзниците и към новия глобален ред. Далече преди началото на Студената война става ясно, че разделението на света на два съпернически си идеологически и геополитически блока е неизбежно.

Приложение 17: 1953 – “Шанс за мира”? Американският подход към диалога Изток – Запад – В: Проблемът Изток – Запад: Историческа перспектива (съст. Тамара Стоилова, Виолина Атанасова и др.). Парадигма, 2003, с. 668 – 677. (15 с.)

ISBN 954-9536-87-4

В центъра на изследването е отговорът на Съединените щати на мирната офанзива на наследниците на Сталин. Анализирани са ходовете на новия президент Дуайт Д. Айзенхауер и неговата администрация по намаляване на напрежението и отварянето на възможността за потенциален диалог. Отбелязани са различните реакции на неговата реч „Шанс за мира“-сдържаната реакция на държавния секретар Джон Ф. Дълес и възторжената на британския премиер Уинстън Чърчил. В оценката за тези първи стъпки към нормализиране на отношенията между двата блока е открит силният пропаганден ефект, който Москва и Вашингтон целят да постигнат.

Приложение 18: Краят на империите – В: Големите конфликти на ХХ век. Т. 1 Първата световна война: век по-късно (съст. Искра Баева). УИ „Св. Климент Охридски“, 2016, с. 121 – 126. (8 с.)

ISBN 978-954-07-4205-2

Кратката статия е част от юбилеен сборник, посветен на 100-годишнината от началото на Първата световна война. Тя представя причините за рухването на Австро-унгарската империя още в края на конфликта.

Приложение 19: Ранното ново време като период в европейската история? – В: Ранно модерна Европа: граници и противоречия (съст. Тина Георгиева,

Албена Симова и Любомир Кръстев). УИ „Св. Климент Охридски“, 2022, с. 7 – 17. (11 с.)

ISBN 978-954-07-5425-3

Статията е първи опит за въвеждане в българската историография на представата за Ранното ново време като отделен период в историята на Европа. Базирана на достиженията на съвременните американска, британска и немска исторически школи, тя анализира основните дискуссионни проблеми и настъпилите дълбоки промени в обществото и държавата в Западна и Централна Европа. Доказва, че водещите процеси от епохата се зараждат, развиват и завършват в рамките на един не малък период от средата на XV в. до самия край на XVIII в., като по този начин предлага и известно разширяване на долната хронологическа граница на периода на Новото време, както той е познат в българската историография.

English version

ABSTRACTS OF PEER-REVIEWED PUBLICATIONS

Annex 1: Europe before Europe: The Projects for the Third Power, the European Federation and the United States of Europe, 1945 – 1949.

Sofia University Press, 2022.

ISBN: 978-954-07-5559-5 / 978-954-07-5560-1 pdf

Against the backdrop of the destruction and trauma left by the Second World War, and in the context of the extended process of post-war reconstruction and division brought about by the Cold War, the monograph focuses on the search for alternative paths in the development of Western Europe. The ambitious projects for a Third Power, a European Federation and a United States of Europe are presented and analysed. Although not going beyond the planning stage, they constituted the background of European integration. With the active participation of national

authorities, European movements and the United States of America, a specific social and political climate was created that made the Schuman Plan a legitimate fact rather than the *deus ex machina* of Europe's recent past.

Chapter One traces the development of Franco-British relations in the 1940s. It presents and analyses the ups and downs on the way to forming a bilateral alliance and making it an axis around which to group the other European democracies. The controversies between Paris and London, especially over the German question, are examined in detail, as is the decisive role of several top diplomats in the signing of the Dunkirk Treaty in 1947. The emphasis is placed on British Foreign Secretary Ernest Bevin's plan to upgrade the Entente to a Euro-African bloc. It was meant to halt the decline of the European states in the international arena and bring them on a par with the new Superpowers. Having established itself as a Third global power, the bloc was conceived as an alternative to the American and Soviet social and political models. However, the established Western Union in 1948 is far from the original conception. The leading European democracies abandoned their ambitious project and looked to the United States for guarantees of their security. Attention has also been paid to the discussion around the creation of a customs union, which also ended in failure.

Chapter two evaluates the aims and activities of the two main currents in the European unity movements: the federalists and the unionists. A direct link is made between the plans of the Resistance and the politics of the federalists in the post-war period. The process of both ideological and organizational development that led to the formation of the European Union of Federalists in 1947 is outlined. At the same time, the propaganda of the confederalist model, waged by the unionists with the British conservatives as their leaders, is traced. After a brief confrontation, the two groups shook hands and organised the European Congress in The Hague in May 1948. Although no consensus was reached on the important question of whether a democratic federation would be established in Europe, it had significant implications for the process of European unification. It was followed by the creation of the single European movement, which retained its non-governmental and independent character, and the issue of a European Assembly was raised at the highest diplomatic

level. In the hands of the diplomats, however, the bold supranational project for a common Western European Parliament was substantially modified. The resulting Council of Europe is an entirely intergovernmental institution.

Chapter Three examines the evolution of the United States' attitude toward the problems of the European unification in the 1940s: from a complete disregard for regional integration to making the European project the centerpiece of American foreign policy. It was in the short period between 1945 and 1947 that Washington realised the whole range of benefits of the European project. With the onset of the Cold War, they became increasingly linked to national security and America's own national interests. The United States viewed the United Western Europe as a space of democracy and prosperity, and a source of stability on the border with the Soviet bloc. It was seen as the most reliable partner in a global system of free trade at fixed exchange rates, as well as in containing communism. To achieve a United States of Europe, the administration made full use of the Marshall Plan economic tools. There is no doubt, however, that America's strategic goal was to achieve a political federation in a not-so-distant future.

In chapter four, the specific relations between the United States and Western Europe established after 1945 are the starting point of the analysis. In these, America played the role of hegemon under the condition of respecting the autonomy of the Western European democracies and refraining from directly imposing its will. President Truman's administration's systematical efforts (between 1947 and 1949) to turn the Committee on European Economic Cooperation and the Organization for European Economic Cooperation into the region's first supranational institutions are detailed. Washington failed to convince its Western European partners of the need for creation of a customs union and a payments union as the essential basis for the emergence of an economic United States of Europe. American diplomacy was confronted with Britain's stubborn refusal to lead the unification process, becoming an entirely regional power. It received the support of most European democracies, which also wished to preserve the integrity of their sovereignty. Despite the setbacks, the US left an important legacy that created the preconditions for the beginning of the European integration in mid-XX century.

The conclusion presents the reasons that led France to take the initiative and launch the process of European integration in May 1950.

Annex 2: Western Europe at a Crossroads. European Integration in the 1980s-Problems and Challenges – In: Integration and Disintegration in Europe in the 1980s (ed. Iska Baeva). Sofia University Press, 2016, pp. 51 – 98.

ISBN 978-954-07-4118-5

The study examines one of the most dynamic periods in the history of European integration, which began in 1977 and ended with the entry into force of the Treaty on European Union. It presents and analyses the efforts to overcome the Eurosclerosis of the 1970s, the first successes in the field of common monetary policy, the reform projects of the European Commission, the European Parliament and the Member States, and the preparations for the introduction of the common market. Particular attention is given to the Common Agricultural Policy, the British budgetary issue, Mediterranean enlargement, the Single European Act and the adoption of the 1992 Agenda. The contribution of leading figures such as Roy Jenkins, Altiero Spinelli and Jacques Delors is also assessed.

Annex 3: From The Hague to Paris: the (Im)Possible Integration, 1969 – 1972 – In: Integration in Europe in the 1970s (ed. Iskra Baeva). Sofia University Press, 2014, pp. 71 – 90.

ISBN 978-954-07-3876-5

The study reveals the events of the brief period of hope between the 1969 Hague Summit and the 1972 Paris Summit. After a stage of rapid economic growth and accelerated integration in Western Europe, a time of stagflation and slowing unification set in, in which ambitions for creation of a European Union were abandoned. At the centre of the analysis is the shift in French positions initiated by President Pompidou and the development of a reform agenda to complete, widen and deepen integration. Following the guarantee of the financial independence of the supranational institution and the admission to the Common Market of Great Britain, Ireland and Denmark, the failures of the Economic and Monetary Union and the

Political Union of the Nine projects are commented on. The role of close intergovernmental co-operation in a period of acute crisis and retreat of the supranational method is highlighted.

Annex 4: The "Honeymoon Years" of Western Europe: European Integration between 1958 and 1962 – In: *Integration in Europe in the 1960s* (ed. Iskra Baeva). Sofia University Press, 2013, pp. 93 – 109.

ISBN 978-954-07-3556-6

The study focuses on the first 5 years since the entry into force of the Treaties of Rome in 1958. In particular, it examines the events and personalities that laid the foundations of the EEC and presents the factors for the successful start of integration in its new format. Highlights include the favourable environment of economic growth in Western Europe, the liberal nature of the EEC Treaty, de Gaulle's initial constructive policy, and the ambitions of Commission President Walter Hallstein with his role in accelerating the timetable for the introduction of a customs union and building EEC institutions. The negotiation of a Common Agricultural Policy initiated by Sico Mansholt also finds a place in the analysis of the early successes of 'Little Europe'.

Annex 5: Against the State: European Integration as a Means of Weakening the Nation-State in Western Europe through the Eyes of Historians and Political Scientists of the Second Half of the Twentieth Century – In: *The Idea of State in the Modern Era* (ed. Iskra Baeva). Sofia University Press, pp. 276 – 295.

ISBN 978-954-07-4559-6

The study attempts to trace the specific dynamics and frequent contradictions between national authorities and supranational institutions in Western Europe in the second half of the twentieth century. It examines the origins and nature of the theories of neofunctionalism and federalism. The critical analysis of the two approaches is based on the view of the nation-state as the central element and framework of the lives of Western Europeans, as well as the main driver of the

integration process. Integration cannot be understood without refracting it through the prism of states with their predominantly national interests and policies.

Annex 6: The European Union in the Bulgarian Secondary School Curricula. European Integration in the History and Civilization Textbooks – In: Messages of History (ed. Georgi Yakimov). Sofia University Press, 2016, pp. 417 – 426.

ISBN 978-954-07-4074-4

The article is the first attempt to analyse the way the history of the European Union is presented in the current textbooks in Bulgarian secondary schools. Numerous gaps are highlighted, which do not allow young people to build a comprehensive picture of the development and achievements of the process of European integration, as well as the mistakes made by the authors. The lack of analysis in the lessons and of well-selected documents to accompany them are reported as another weakness of Contemporary history textbooks.

Annex 7: The European Unity Issue in British and Soviet Foreign Policy, 1941 – 1944 – In: The Great Conflicts of the Twentieth Century. Vol. 2 The Second World War: 70 years later (ed. Iskra Baeva). Sofia University Press, 2018, pp. 41 – 58.

ISBN 978-954-07-4374-5

At the centre of the study is the attitude of the United Kingdom and the Soviet Union to the idea of European unity during the Second World War. In particular, on London's attempts to gain Moscow's consent to the implementation of any of the many projects it promoted. Aware of the desire to contain the spread of communism in Europe in a new fashion, Stalin temporarily relented and did not object to Prime Minister Churchill's original idea of a Council of Europe. From late 1943, as victory over the Third Reich approached, interest in integration waned in both countries—further evidence of the tactical nature of the policy being pursued rather than an attachment to the European idea.

Annex 8: United Europe in the Plans of the Anti-Hitler Camp During World War II – In: History in Transition. Proceedings in Honour of the 60th Anniversary of Prof.

Dr. Dragomir Draganov (eds. Boris Stoyanov and Gergana Alexieva). Sofia University Press, 2008, pp. 137 – 150.

ISBN 97-954-07-2771-4

This study presents ideas of unification among the various Resistance movements on the Continent and among the governments in exile during the Second World War. It highlights the strong attachment to federal-type solutions, under the strong influence of British and Italian federalists. They were seen as a tool to contain the forces of nationalism, avoid the dangers that unlimited sovereignty was associated with, establish a lasting peace and elevate Europe's role in the post-war world.

Annex 9: The Federalists and their Dream of a United Europe in the Immediate Aftermath of the Second World War – In: The Challenges of Change (eds. Iskra Baeva and Plamen Mitev). Sofia University Press, 2006, pp. 374 – 388.

ISBN 10 954-07-2439-2

Far from the pathos of historians belonging to the federalist school, the study reveals the activism of the federalist movements and the widespread propaganda of the idea of a European federation between 1945 and 1947. It explains the process of consolidation that led to the emergence of the European Union of the Federalists, but also federalists' failures to become a significant transnational political actor and to prevent the division of Europe through the establishment of a democratic federation. Special attention is paid on the Federalists' dispute with Winston Churchill and their rejection of his 1946 proposal for a United States of Europe as a distraction from the true aims and objectives of federalism.

Annex 10: The idea of Europe as a Third Force, 1945 – 1948 // Anamnesis, 2007, No. 1

ISSN 1312-9295 online

The study poses for the first time in Bulgarian historiography the problem of the formation of a Euro-African bloc and its imposition as the Third force in post-war world. It draws attention to the role of British Foreign Secretary Ernest Bevin

and his ideas for the creation of an autonomous Western European centre of power and influence on equal par with the USA and the USSR. As well as tracing the origins and development of the initiative, it analyses the leading causes of its failure.

Annex 11: War or Peace: Reactions to the Schuman Plan in Paris, Moscow and Washington – In: *Historical Personalities and Ideas* (ed. Evgenia Kalinova). Sofia University Press, 2011, pp. 306 – 318.

ISBN 978-954-07-3270-1

The study reflects the political and public reactions to the Declaration of 9 May 1950 in three key countries for the future of Europe and European integration: the United States, the Soviet Union and France. It shows that the response of Washington and Moscow was dictated by their strategies in the Cold War, but also notes the evolution in the American position to full support for the French government's initiative. With regard to France itself, the reactions of different sectors of society are summarized and analyzed.

Annex 12: Do All Roads Lead to Rome? – In: *Together in Europe since 1957* (ed. Ingrid Shikova). Sofia, 2007, pp. 40 – 48.

ISBN 13 978-92-79-07684-8

As part of a collection dedicated to the first official commemoration of the anniversary of the signing of the Treaties of Rome in Bulgaria, the study traces the fate of various proposals for general economic integration before the emergence of the EEC. For the first time in Bulgarian historiography, attention is paid to the Sticker, Pella, Buron and Beyen plans, any of which could have launched the common market years earlier.

Annex 13: *Una in Diversitatae: Observations on European Integration in the Second Half of the Twentieth Century* – In: *The End of the Cold War and European Integration/Disintegration in the 1990s* (ed. Evgenia Kalinova). Sofia University Press, 2019, pp. 86 – 99.

ISBN 978-954-07-4609-8

The short study is published in a volume that ends a series of collections on the processes of integration and division in Europe after the Second World War. It therefore provides an overview of the main stages in the development of the European integration process and assesses the successes and failures along its intense and uneasy historical path.

Annex 14: The Difficult Path of Supranational Power in Postwar Western Europe, 1948 – 1950 – In: *Looking at the World and Bulgaria* (ed. Evgenia Kalinova). Sifia University Press, 2019, pp. 96 – 111.

ISBN 978-954-07-4759-0

The study traces the historical roots of the phenomenon of integration and different attempts at forming some type of supranational authority in the early years of peace. Emphasis is placed on the growth and application of the supranational method in Western Europe, and the evolution of Western Europeans thinking to the need for a qualitatively new framework of political and economic relations on the continent. Since 1948, statesmen in the leading European democracies have increasingly spoken of the need for integration, but with the clear understanding that the future supranational authority is not intended to replace the nation-state with another form of government, nor to introduce a federal constitutional order.

Annex 15: The Regional between the National and the Global in Europe of the 1920s and 1930s – In: *Annual Kyustendil Readings 2003 – 2004* (eds. Veneta Milusheva et al.). FABER Publ., 2006, pp. 86 – 100.

ISBN 10 954-9445-06-2

The article outlines the three dimensions in the history of Europe between the two world wars: national, regional and global. It highlights the plans for continental unity against the dominant trend of confronting nationalisms and the global commitments of European empires. In addition to popular initiatives such as Pan-Europe, it presents and analyses various economic projects for close cooperation primarily in Western and Central Europe.

Annex 16: 1945: The Lost Peace – In: Thirty Years Since the Fall of the Totalitarian Regime: Which Bulgaria "Did We Lose"? (ed. Anton Todorov). East – West Publ., 2020, pp. 285 – 319.

ISBN 978-619-01-0610-4

This study is a detailed examination of the development of relations between the Allies in the Anti-Hitler Coalition in the first months after the end of World War II. It traces the rapid shift from a desire for continued cooperation to an almost complete loss of trust, which, as early as late 1945 and early 1946, was an unambiguous sign of the dissolution of the wartime alliance. In searching for the causes, the analysis highlights Stalin's desire to guarantee the security of the Soviets, but also his complete disregard for the commitments made in the course of the war to the Western Allies regarding the new world order. Long before the Cold War began, it became clear that the division of the world into two rival ideological and geopolitical blocs was inevitable.

Annex 17: 1953 – A "Chance for Peace"? The American Approach to the East – West Dialogue – In: The East – West Problem in Historical Perspective (eds. Tamara Stoilova et al.). PARADIGMA, 2003, pp. 668 – 677

ISBN 954-9536-87-4

The article examines the United States' response to the peace offensive of Stalin's successors. The analytical focus is on the policy of the newly elected president, Dwight D. Eisenhower and his administration in reducing tensions and opening the possibility of potential dialogue. The various reactions to his "Chance for Peace" speech- from the restrained reaction of Secretary of State John F. Dulles to the enthusiastic response of British Prime Minister Winston Churchill are described and evaluated. In assessing these first steps toward normalizing relations between the two opposing blocs, the strong propaganda effect that Moscow and Washington aimed to achieve is highlighted.

Annex 18: The End of Empires – In: The Great Conflicts of the Twentieth Century. Vol. 1 The First World War: A Century Later (ed. Iskra Baeva) Sofia University Press, 2016, pp. 121 – 126.

ISBN 978-954-07-4205-2

This short article is part of a commemorative collection dedicated to the 100th anniversary of the beginning of the First World War. It presents in brief the reasons for the collapse of the Austro-Hungarian Empire at the very end of the conflict.

Annex 19: Early Modern as a Period in European history? - In: Early Modern Europe: Borders and Contradictions (eds. Tina Georgieva, Albena Simova and Lyubomir Krastev). Sofia University Press, 2022, pp. 7 – 17.

ISBN 978-954-07-5425-3

The article is the first attempt to introduce into Bulgarian historiography the notion of the Early Modern period as a separate period in the history of Europe. Based on the achievements of contemporary American, British and German schools of history, it analyses the main issues of discussion and the profound changes that occurred in society and the state in Western and Central Europe. It argues that the leading processes of the era emerged, developed, and ended within a not insignificant period from the middle of the fifteenth century to the very end of the eighteenth century, and in so doing offers some expansion of the lower chronological limit of the Modern period as it is known in Bulgarian historiography.